

Götene kommuns miljöpolicy och miljömål

2006-2010

Götene kommuns miljöpolicy och lokala miljömål

Bakgrund

Följande dokument innehåller miljöpolicy och miljömål för Götene kommun. Miljöpolicyen anger kommunens förhållningssätt och är styrande för alla verksamheter. De lokala miljömålen anger inriktningen på miljöarbetet och är en revidering av kommunens redan befintliga och antagna miljömål.

Syftet med revideringen är att stryka de mål som är uppfyllda eller som är svåra att följa upp samt att omformulera övriga mål så att de dels blir lättare att följa upp dels att de anpassas till de nationella och regionala miljömålen.

Detta dokument är ”*första etappen*” i kommunens arbete med en lokal anpassning av de nationella och regionala miljömålen.

Miljöpolicy för kommunala verksamheter

(antagen av kommunfullmäktige 1999)

- Götene kommun ska vara en miljömedveten kommun, attraktiv att leva och bo i under livets alla skeden.
- All vår verksamhet ska präglas av ett aktivt miljötankande där all kunskap tillvaratas och där vi arbetar med ständiga förbättringar
- Vi ska arbeta för att Götene kommun blir ett långsiktigt hållbart samhälle. Detta ska karakteriseras av att energi och materia nyttjas i ett kretslopp som ger minsta möjliga negativa påverkan på hälsa och miljö samt främjar den biologiska mångfalden.
- Barnens och ungdomarnas uppväxtvillkor ska prioriteras och deras fysiska, psykiska och sociala hälsa ska främjas genom vårt sätt att arbeta
- Vår personal ska vara goda exempel i miljöarbetet och stimulera till ett miljömedvetet agerande bland kommuninvånare, företag och organisationer
- Kommunens miljöpolicy ska vara känd av allmänheten och kommunens invånare ska ges möjlighet att delta i miljöarbetet.
- All upphandling av varor och tjänster ska ske på ett sådant sätt att leverantörer, entreprenörer och konsulter påverkas till ett miljömedvetet handlande i alla led.

Tidigare kommunala planer, strategier, policies, måldokument m.m. för miljöarbetet.

Det första samlade dokumentet vad gäller beskrivning av miljösituationen i kommunen är det miljövårdsprogram som antogs av kommunfullmäktige 1993-03-01. Programmet innehåller en nulägesbeskrivning, frågeställningar och utredningsbehov samt förslag till åtgärder.

Götenes lokala *Agenda 21*, ”*Kraftsamlingsen*”, antogs av kommunfullmäktige 1998-06-08.

En av utgångspunkterna för arbetet med Agenda 21 var kommunfullmäktiges beslut från 1995, som fastslog att miljöarbetet skall bedrivas enligt de fyra systemvillkoren:

1. Ämnen från jordskorpan får inte systematiskt öka i naturen
2. Ämnen från samhällets produktion får inte systematiskt öka i naturen
3. Det fysiska underlaget för naturens kretslopp och mångfald får inte systematiskt utarmas
4. Effektiv och rättvis resursomsättning för att tillgodose mänskliga behov.

Övriga dokument framgår av bifogad bilaga 1.

De nationella miljömålen

Målet om en hållbar samhällsutveckling omfattar ekologiska, sociala och ekonomiska aspekter.

I april 1999 beslutade riksdagen om en ny struktur för arbetet med miljömål. 15 nationella miljökvalitetsmål fastställdes. Målen beskriver den kvalitet och det tillstånd för Sveriges miljö-, natur-och kulturresurser som är ekologiskt hållbara på lång sikt.

Miljökvalitetsmålen syftar till att:

- Främja människors hälsa
- Värna den biologiska mångfalden och naturmiljön
- Ta till vara kulturmiljön och de kulturhistoriska värdena
- Trygga en god hushållning med naturresurserna

Strävan är att vi till nästa generation ska ha löst de stora miljöproblemen. Det betyder att alla viktiga åtgärder i Sverige ska vara genomförda till år 2020 (2050 då det gäller klimatmålet) Naturen behöver dock tid för att återhämta sig och i några fall kommer vi inte att hinna nå den önskvärda miljökvaliteten, även om stora insatser görs.

Teknik utveckling kan bidra till att lösa några av problemen, men det kan även behövas mer genomgripande samhällsförändringar. För att vi ska klara generationsmålet krävs dock ett stort engagemang hos många aktörer i samhället, både i Sverige och i andra länder.

För att konkretisera miljöarbetet antog Riksdagen under 2001-2002 dessutom ett 70-tal delmål på vägen till miljömålen. Delmålen anger inriktning och tidsperspektiv.

Ett nytt 16:e miljömål antogs av Riksdagen i november 2005. ”Ett rikt växt-och djurliv”

Götene kommun berörs av följande miljö kvalitetsmål:

Begränsad klimatpåverkan

Frisk luft

Bara naturlig försurning

Giftfri miljö

Skyddande ozonskikt

Säker strålmiljö

Ingen övergödning

Levande sjöar och vattendrag

Grundvatten av god kvalitet

Myllrande våtmarker

Levande skogar

Ett rikt odlingslandskap

God bebyggd miljö

Ett rikt växt –och djurliv

Miljömålsrådet

Regeringen inrättade Miljömålsrådet den 1 januari 2002 för samråd och samverkan i arbetet med att uppnå miljö kvalitetsmålen. Rådet består av företrädare för centrala myndigheter, länsstyrelser, kommuner, frivilliga organisationer och näringslivet. De viktigaste uppgifterna är att följa upp och utvärdera utvecklingen, samordna informationsinsatser och rapportera till regeringen. Miljömålsrådets arbete visas på www.miljomal.se.

De regionala miljömålen

För att närmare precisera de nationella miljömålen har Länsstyrelsen och skogsvårdsstyrelsen formulerat regionala miljömål. Länsstyrelsen i Västra Götaland har en hemsida för miljömålsarbetet www.o.lst.se/miljomal/
Även Västra Götalandsregionen har ett aktivt utvecklingsarbete för hållbar utveckling www.vgregion.se

De kommunala miljömålen

I denna första etapp av miljömålsarbetet har kommunens befintliga miljömål setts över. Mål som är svåra att tolka eller följa upp har getts en ny formulering som gör dem lättare att följa upp. Mål som fortfarande känns aktuella och angelägna har behållits.

Där det bedöms som viktigt att det finns lokala miljömål och där det är uppenbart att de saknas har nya mål formulerats. Finns det regionala mål som kan fungera lokalt har dessa valts.

Tidshorizonten för målen är 2010. Jämförelseår är 1995 om inget annat anges i texten.

I kolumnen Nyckeltal/uppföljning finns förslag till hur målen kan följas upp. Dessa är just exempel och fastställs inte av fullmäktige. Varje beredning och organisation avgör själva vilka åtgärder som bör vidtas så att målen kan nås.

Kommunen behöver för framtiden införa både gröna nyckeltal och nya sätt att göra miljöredovisningar.

Ansvarsfördelning

Kommunstyrelsen ansvarar för uppföljning och sammanställning av miljömålen i sin helhet. Uppföljningen redovisas årligen i kommunens Miljöredovisning. De ”nya” miljömålen görs kända och accepterade i organisationen.

De som genomför åtgärder ansvarar för att redovisa genomförande och uppföljning av sitt arbete med åtgärderna till kommunstyrelsen. De exempel på åtgärder som föreslagits i miljömålen är inget som fastställs av kommunfullmäktige utan är just exempel på vad som kan göras.

Andra åtgärder kan vara lika bra eller bättre. Exempelen på åtgärder syftar inte enbart till att uppfylla lokala mål utan kan också syfta till att uppnå de nationella och regionala målen.

Uppföljning och information

De reviderade miljömålen följs upp årligen i samband med kommunens miljöredovisning. Detta får till följd att miljöredovisningen struktureras om i enlighet med de nationella och regionala miljömålen.

De ansvariga beredningarna tar tillsammans med kommunstyrelsen fram underlaget för kommunens miljöredovisning.

En plan för informationsspridningen av miljömålen behöver tas fram så att informationen om miljömålen når olika målgrupper, boende, föreningar, kommunens olika verksamheter och näringslivet, på bästa sätt.

Förslag till miljömål

2010 är det år då föreslagna mål ska vara uppfyllda. Jämförelseår är 1995 om inget annat anges i texten. Exempel på åtgärder är förslag och är inget som kommunfullmäktige tar ställning till. Andra åtgärder kan ha lika god effekt som de exempel som anges. Målen är uppställda som de nationella miljömålen.

Läsanvisning

Dokumentet med Götene miljömål följer samma struktur som de nationella och regionala miljömålen. Varje avsnitt inleds med det övergripande nationella målet och därefter följer den lokala målområdesdelen. Efter förslagen till lokala mål följer exempel på åtgärder. Exempelen är inget som fastställs i fullmäktige utan är endast exempel på vad som kan göras.

Miljökvalitetsmål och lokala miljömål	Exempel på åtgärder	Nyckeltal/uppföljning
Begränsad klimatpåverkan och Frisk luft, miljömål 1 och 2		
 <p>Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet kan uppnås.</p>		

Miljökvalitetsmål och lokala miljömål	Exempel på åtgärder	Nyckeltal/uppföljning
Transporter		
<p>Mål för Götene kommun</p> <p>Miljöanpassade transporter och färdstätt ska prioriteras i kommunen</p>	<p>Andelen fordon och maskiner i den kommunala verksamheten som drivs med förnybara bränslen ska öka.</p> <p>Vid planering ska förutsättningar för minskat transportbehov och ökad kollektiv-, gång- och cykeltrafik skapas</p> <p>Tankställen för alternativa drivmedel</p>	<p>Andel fordon i kommunen som drivs med alternativa bränslen</p> <p>Utsläpp av koldioxid</p> <p>Godstransporter fördelat på trafikslag</p> <p>Antal fordonskm fördelat på trafikslag</p>
Energi		
<p>Mål för Götene kommun</p> <p>I kommunens egna lokaler/verksamheter ska energi/elförbrukningen kontinuerligt minska med 1 % per år</p> <p>Det kommunala energisystemet skall konverteras till förnybar energi</p>	<p>Kommunen (egen verksamhet) ska vara fossilbränslefri år 2010</p>	<p>Användning av fossila bränslen i förhållande till total energianvändning</p>
		<p>Lokal värmeproduktion fördelat på energislag</p> <p>Biobränsleinslaget ska öka med 10 % per år</p> <p>Användningen av olja ska minska med 10 % per år</p>

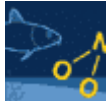

Miljökvalitetsmål och lokala miljömål	Exempel på åtgärder	Nyckeltal/uppföljning
Kommunen ska informera och ge råd om hur miljöpåverkan vid energianvändning kan minska	Görs via den kommunala energirådgivningen	Energianvändning per invånare och sektor. Utsläpp av CO2 per invånare och sektor Antalet personer som har informerats Antal personer som har bytt till miljögodkänd vedpanna
Stimulera företag och andra aktörer att göra långsiktiga investeringar som minskar växthuseffekten	KLIMP – bidrag (statligt stöd till klimatinvesteringsprogram)	

Miljö kvalitetsmål och lokala miljömål	Exempel på åtgärder	Nyckeltal/uppföljning
Bara naturlig försurning miljömål 3		
 <p>De försurande effekterna av nedfall och markanvändning skall underskrida gränsen för vad mark och vatten tål. Nedfallet av försurande ämnen skall heller inte öka korrosionshastigheten i tekniska material eller kulturföremål och byggnader</p> <p>Målen under Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft och Ingen övergödning är också relevanta här</p>		
Giftfri miljö, miljömål 4		
 <p>Miljön skall vara fri från ämnen och metaller som skapats i eller utvunnits av samhället och som kan hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden</p>		
Mål för Götene kommun	Grön Flagg(för skolan)	Förbrukning av bekämpningsmedel i kommunal verksamhet
Kommunen skall verka för en minskad användning av kemiska bekämpningsmedel		
De förorenade områden som ligger på kommunal mark ska vara identifierade och åtgärdsprogram för sanering av dessa ska tas fram.	Åtgärdsprogram tas fram för att visa hur sanering och efterbehandling av förorenade områden ska genomföras.	Antal efterbehandlade tidigare förorenade områden

Miljökvalitetsmål och lokala miljömål	Exempel på åtgärder	Nyckeltal/uppföljning
Skyddande ozonskikt, miljömål 5		
 <p>Ozonskiktet ska utvecklas så att det långsiktigt ger skydd mot skadlig UV-strålning Lokala miljömål saknas</p>	<p>Gamla kyl-och frysskåp kan lämnas gratis på återvinningsstationen</p>	<p>Egentillsyn hos företagen med stora mängder kyl-och frysskåp med anläggningar som använder HCFC (CFC och HCFC är två grupper av ämnen som innehåller klor,fluor, och kol samt väte i det senare fallet. De används främst som köldmedier och är båda ozonedbrytande. CFC</p>

Miljökvalitetsmål och lokala miljömål	Exempel på åtgärder	Nyckeltal/uppföljning
Säker strålmiljö, miljömål 6		
 <p>Människors hälsa och den biologiska mångfalden ska skyddas mot skadliga effekter av strålning i den yttre miljön Inga lokala mål föreslås. Nationella och regionala mål bedöms som tillräckliga.</p>		
	<p>Nya kraftledningar och elanläggningar skall utformas och placeras så att människor inte utsätts för skadlig påverkan från de elektromagnetiska fälten.</p> <p>Undvik att placera nya bostäder, skolor och daghem etc nära befintliga elanläggningar som ger förhöjda magnetfält, om det finns alternativa placeringar</p>	<p>Tillsyn av solarieutrustning</p>

Miljö kvalitetsmål och lokala miljömål	Exempel på åtgärder	Nyckeltal/uppföljning
	<p>Där radonhalten i vatten överstiger gällande riktvärden skall åtgärder vidtas.</p> <p>Radonhalten i luft i skolor, förskolor, daghem och flerbostadshus ska inte överstiga 200 Bq/m³ år 2010</p>	

Miljökvalitetsmål och lokala miljömål	Exempel på åtgärder	Nyckeltal/uppföljning
<p data-bbox="226 228 981 268">Ingen övergödning, miljömål 7</p> <p data-bbox="226 405 981 587">Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningarna för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten</p> <p data-bbox="226 624 981 655">Mål för Götene kommun</p> <p data-bbox="226 692 981 724">Kväve –och fosforhalten till Vänern skall minska</p>	<p data-bbox="981 528 1339 858">Arealen skydds-zoner runt vattendragen skall öka. Arbetet inom Lidan-Nossans vattenvårdsförbund fortsätter Ytterligare åtgärder för att minska bräddning från avloppsnätet.</p>	<p data-bbox="1339 528 1693 600">Ekologisk odling, miljöstödd</p>
<p data-bbox="226 858 981 898">Levande sjöar och vattendrag, miljömål 8</p> <p data-bbox="226 1035 981 1257">Sjöar och vattendrag skall vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika miljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.</p>		<p data-bbox="1339 898 1693 970">Fosforhalten i Sjøråså, Mariedalsån</p> <p data-bbox="1339 1007 1693 1078">Kvävehalten i Sjøråså, Mariedalsån</p> <p data-bbox="1339 1118 1693 1190">Jordbruks-mark med skydds-zoner</p> <p data-bbox="1339 1230 1693 1270">Areal anlagda våtmarker</p>

Miljökvalitetsmål och lokala miljömål	Exempel på åtgärder	Nyckeltal/uppföljning
Mål för Götene kommun Sjöar, vattendrag och grundvatten får inte förstöras av föroreningar.		
Kommunen skall verka för att en god vattenkvalitet uppnås och bibehålles för hela kommunen.		
I samarbete med andra kommuner ska vi verka för att Vänern förblir den ovärderliga naturresurs den är idag	Biosfärkandidat för "Vänerskärgården med Kinnekulle" Vassröjningsplan	
Bibehållen eller större biologisk mångfald		Antal skyddade sjöar och vattendrag
Lekplatser och övrig livsmiljö för Tidanöringen i Sjöråsan ska säkerställas.	Anläggande av fler lekplatser och utsättning av öringrom. El-fiske för uppföljning av beståndet. Inventering av vandringshinder för lekande fisk	
Grundvatten av god kvalitet, miljömål 9		
 <p>Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag</p>		

Miljökvalitetsmål och lokala miljömål	Exempel på åtgärder	Nyckeltal/uppföljning
<p>Mål för Götene kommun</p> <p>Alla dricksvattentäkter/brunnar skall ha ett godtagbart grundvatten ur hälsosynpunkt.</p>	<p>Utbyte av gamla vattenledningsnät i kommunen</p> <p>Revidera vattenskyddsområden</p> <p>Beakta risken för grundvattensänkningar och vidta vid behov åtgärder inför omfattande vägprojekt, bergvärme eller andra större exploateringar</p>	<p>Hur många meter nytt vattenledningsnät.</p> <p>Andel kommunala brunnar som omges av vattenskydds-område</p>
<p>Myllrande våtmarker, miljömål 11</p>		
 <p>Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.</p>		<p>Arealen skyddade våtmarker</p>

Miljökvalitetsmål och lokala miljömål	Exempel på åtgärder	Nyckeltal/uppföljning
<p>Mål för Götene kommun</p> <p>Anlägga och restaurera fler våtmarker(se ingen övergödning)</p>		
<p>Levande skogar, miljömål 12</p>		
 <p>Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas</p> <p>Mål för Götene kommun</p>		
<p>Allt skogsbruk är certifierat enl. FSC</p>	<p>Gröna skogsbruksplaner och certifiering enligt FSC</p>	<p>Andel miljöcertifierad skog</p>
<p>Bibehållen eller större biologisk mångfald</p>	<p>Bevaka avverkningsplaner I kommunen</p>	<p>Areal skyddade områden (naturresevat, biotopskydd, naturvårdsavtal m.m.)</p>
<p>Lövträdsinslaget i skogen ökar</p>		<p>Nyplanteringar: andel barr/löv Lövskogsbevuxen areal</p>

Miljökvalitetsmål och lokala miljömål	Exempel på åtgärder	Nyckeltal/uppföljning
Ett rikt odlingslandskap, miljömål 13		
 <p>Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.</p> <p>Mål för Götene kommun</p>		
<p>De speciella naturvärdena i Götene kommun ska bevaras</p>	<p>Skötsel av många av kommunens värdefulla ängs-och betesmarker genom kommunens natur- och fornvårdslag</p>	
<p>Bibehållen eller större biologisk mångfald</p>	<p>Skapa förutsättningar för fler betesdjur, genom stängsling av värdefull odlingsmark</p>	<p>Areal värdefull odlingsmark</p>
God bebyggd miljö, miljömål 15		
 <p>Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur och kulturarv ska tas tillvara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas</p>	<p>Genomföra en kulturmiljöanalys och skydda den kulturhistoriskt viktiga bebyggelsen, t.ex genom områdesbestämmelser</p> <p>Strövområden nära tätorterna skall vårdas med särskild omsorg</p>	

Miljökvalitetsmål och lokala miljömål	Exempel på åtgärder	Nyckeltal/uppföljning
<p>Mål för Götene kommun</p> <p>Kommunens planering skall ha ett arbetssätt som bygger på brett deltagande, samarbete och helhetssyn</p> <p>Ett rikt växt –och djurliv, miljömål 16</p>		
 <p>Den biologiska mångfalden skall bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer skall värnas. Arter skall kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor skall ha tillgång till en god natur-och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.</p>		
<p>De speciella naturvärdena i Götene kommun ska bevaras</p>		
<p>Bibehållen eller större biologisk mångfald</p>		<p>Areal skyddade områden (naturreservat, biotopskydd, naturvårdsavtal m.m.)</p>
<p>Lövträdsinslaget i skogen har ökat</p>		